

वा० रा०

॥६३॥

ननु रामः कथं मानुष इत्युच्यते समुद्रे सेतोर्मनुष्यासाध्यत्वादत आह ॥ यदीति ॥ तावत्प्रथमतः रामेण समुद्रे सेतुर्वद्ध इति विस्मयो यदि कोत्र विस्मयः यतः स यदृच्छया दैवगत्या घुणाक्षरन्यायेन न तु स्वसामर्थ्येनेत्यर्थः ॥ येन सेतुबंधनेन ते इदं भयमागतं ॥ १२ ॥ १३ ॥ संख्यं युद्धे संरंभवंतं रुष्टं कुपितं उत्तरं वाक्यं न प्रत्यपद्यत ॥ १४ ॥ अभ्यनुज्ञातः रावणेन ॥ १५ ॥ १६ ॥ गुप्तिप्रकारो व्यादिदेशेति ॥ १७ ॥ महामायमित्यादींश्च जिह्विद्विशेषणं ॥ १८ ॥ व्यादिश्य तन्मुखतोदत्तांतश्रवणोत्तरं तौ तिरस्कृत्येत्यर्थः ॥

यदि तावत्समुद्रे सेतुर्वद्धो यदृच्छया ॥ रामेण विस्मयः कोत्र येन ते भयमागतं ॥ १२ ॥ स तु तीर्त्वा णवं रामः सहवानरसेनया ॥ प्रतिजाना मिते सत्यं न जीवन् प्रति यास्यति ॥ १३ ॥ एवं ब्रुवाणं संख्यं रुष्टं विज्ञाय रावणं ॥ व्रीडितो माल्यवान् वाक्यं नोत्तरं प्रतिपद्यत ॥ १४ ॥ जया शिषातुराजानं वर्धयित्वा यथोचितं ॥ माल्यवानभ्यनुज्ञातो जगाम स्वनिवेशनं ॥ १५ ॥ रावणस्तु महामात्यो मंत्रयित्वा विमृश्य च ॥ लं कायास्तु तदा गुप्तिकारयामास राक्षसः ॥ १६ ॥ व्यादिदेश च पूर्वस्यां प्रहस्तं द्वारिराक्षसं ॥ दक्षिणस्यां महावीर्यो महापार्श्वमहोदरौ ॥ १७ ॥ पश्चिमायामथ द्वारिपुत्रमिन्द्रजितं तदा ॥ व्यादिदेश महामायं राक्षसैर्बहुभिर्वृतं ॥ १८ ॥ उत्तरस्यां पुरद्वारिव्यादिश्य शुकसारणौ ॥ स्वयं चात्र गमिष्यामि मंत्रिणस्तानुवाच ह ॥ १९ ॥ राक्षसंतु विरूपाक्षं महावीर्यपराक्रमं ॥ मध्यमे स्थापयद्दुल्मे बहुभिः सह राक्षसैः ॥ २० ॥ एवं विधानं लंकायां कृत्वा राक्षसपुंगवः ॥ कृतकृत्यमिवात्मानं मन्यते कालचोदितः ॥ २१ ॥ विसर्जयामास ततः स मंत्रिणो विधानमा ज्ञाप्य पुरस्य पुष्कलं ॥ जयाशिषामंत्रिगणेन पूजितो विवेश सांतः पुरमृद्धिमन्महत् ॥ २२ ॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आ० यु० षट्त्रिंशः सर्गः ॥ ३६ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ नरवानरराजानां स तु वायुसुतः कपिः ॥ जांबवानृक्षराजश्च राक्षसश्च विभीषणः ॥ १ ॥

अत्र उत्तरद्वारे स्वयंच स्वयमेव गमिष्यामि इति तान् मंत्रिण उवाच ॥ १९ ॥ वीर्यं क्रमणसामर्थ्यं ॥ मध्ये पुरमध्यवर्तिनि सेनासन्निवेशः स्थापयत् ॥ २० ॥ २१ ॥ जयाशिषा जयाशीर्बोधकशब्दैः ॥ २२ ॥ रुमानः ॥ कतकः ॥ ३४ ॥ इति रामाभि० यु० षट्त्रिंशः सर्गः ॥ ३६ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ नरेति ॥ रामसुग्रीवौ ॥ दृजभाव आर्षः ॥ १ ॥

यु० कां०

॥ ६३ ॥